

Työterveyslaitos

Työkäytäntöjen kehittäminen vaatii sitoutumista

Erja Sormunen, Työterveyslaitos

Sisältö

1. Työn vaatimukset ja voimavarat sote-alalla
2. Työkäytäntöjen kehittämisen ketju
3. Mikä on vaikuttavaa kehittämistyötä?

Ideoita ja vinkkejä

Työn vaatimukset ja voimavarat sote-alalla

fyysiset

psykkiset

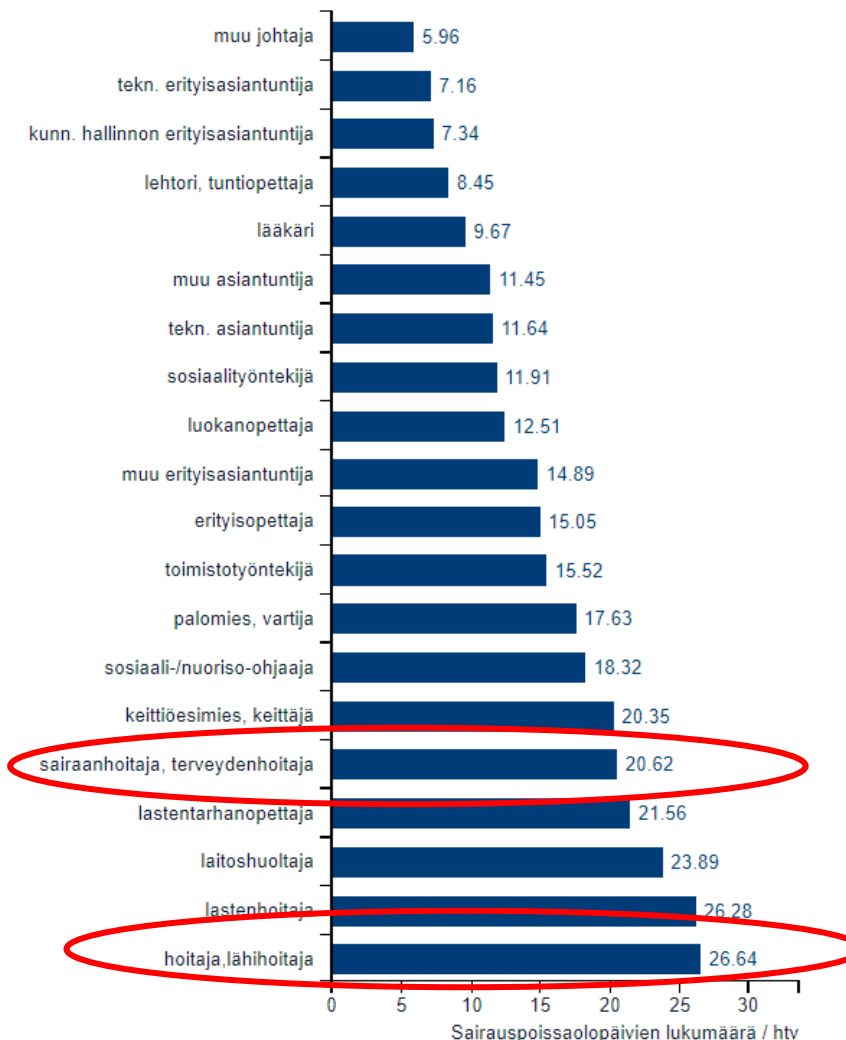
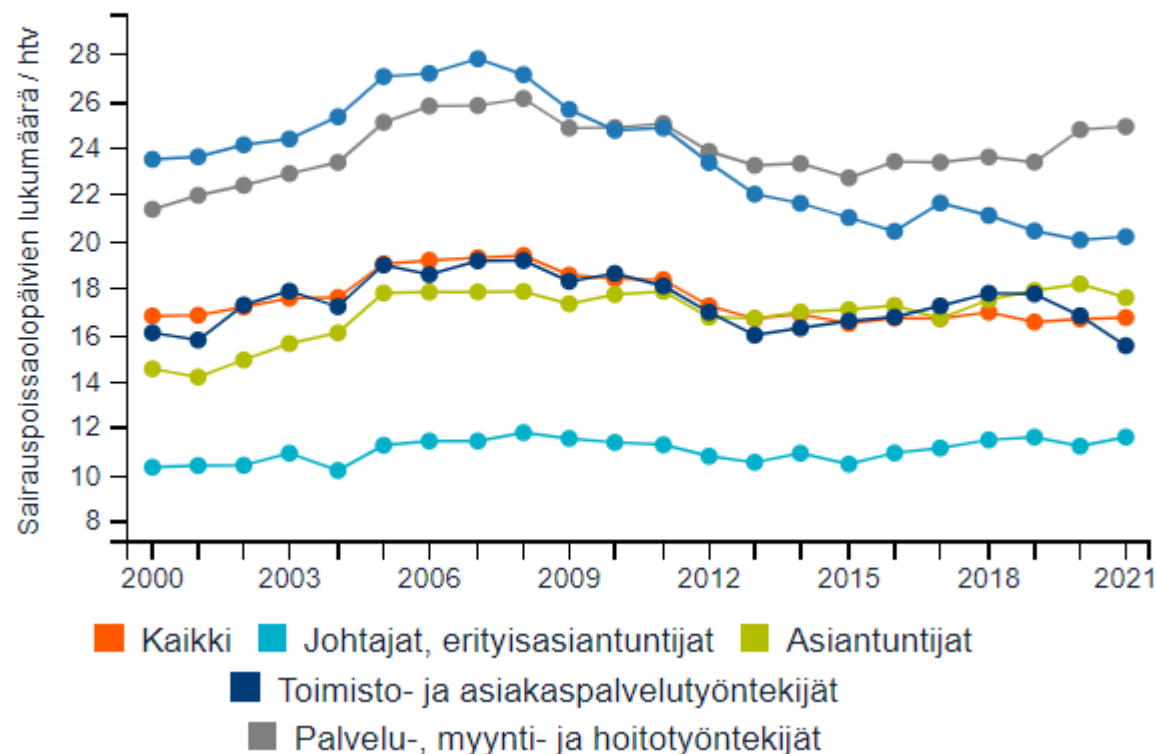
sosiaaliset

Sairauspoissaolot ammattiryhmittäin

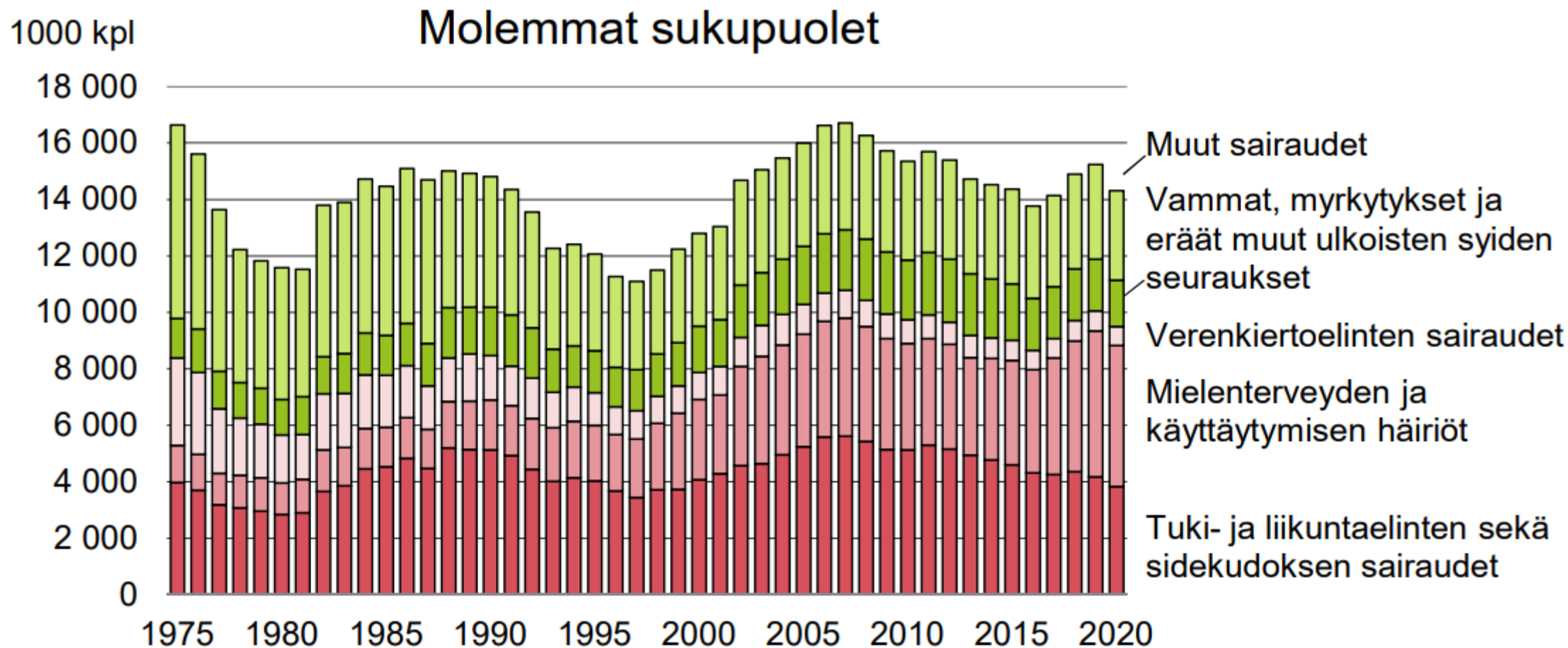
(Työelämätieto)

AMMATTIRYHMIEN VÄLISET EROT

Kunta10-aineisto, Työterveyslaitos

Vuosina 1975–2020 korvatut sairauspäivärahapäivät sairauspääryhmittäin (Kelan sairausvakuutusetuudet, 2021)

**Sairauspoissaolotilastot osoittavat,
että hoitoalan ammattilaiset
tarvitsevat erityistä tukea työkyvyn
ylläpitämisessä.**

Työkäytännöt työpaikalla

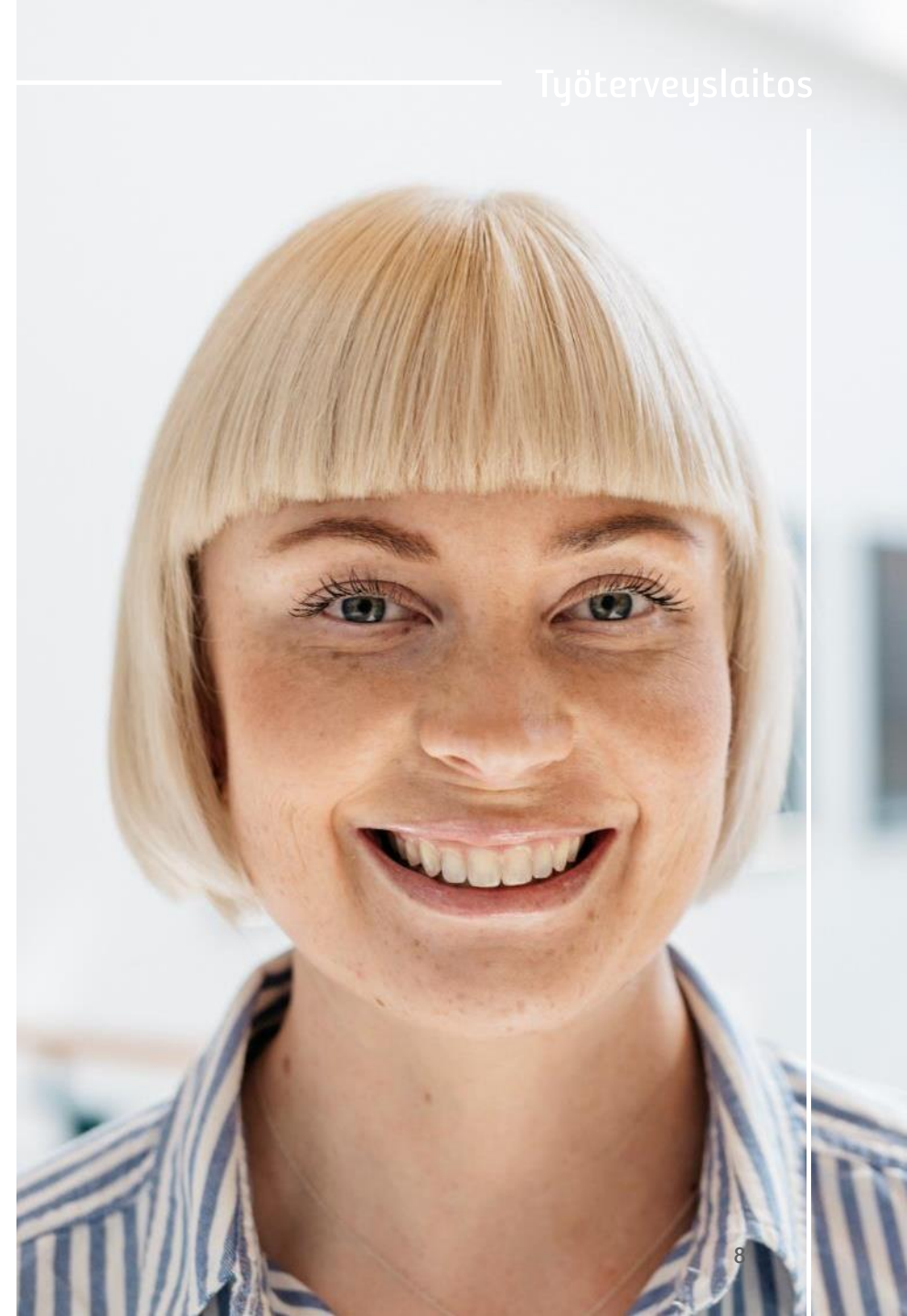
- Työpaikan kokonaisvaltaisia, yhteisesti hyväksyttyjä ja tiedossa olevia toimintatapoja työn, työolojen ja työympäristön turvallisuuden ja terveellisyyden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.
- Tavoitteena on vähentää esim. työhön liittyviä fyysisiä ja työympäristöstä johtuvia riskejä, ja näin edistää työntekijöiden terveyttä sekä sujuvaa ja turvallista työtä.

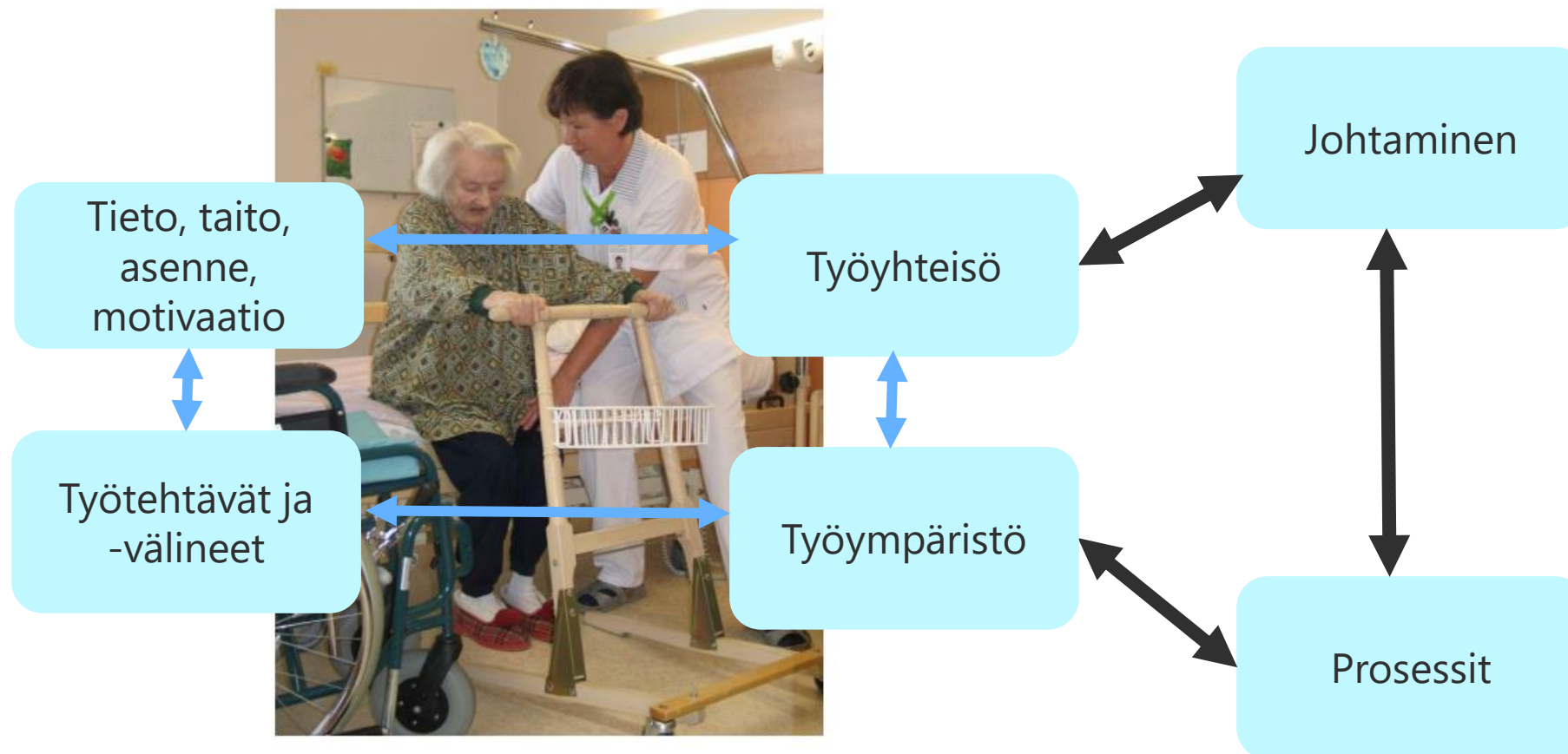
Työkykyä voidaan tukea usealla tasolla

- **Työpaikoilla:** päivittäinen johtaminen, toiminnan suunnittelu ja ennakointi sekä yhdessä sovitut käytännöt
- Työpaikan ja **työterveyshuollon** yhteiset toimenpiteet: varhainen tuki, työhön paluun tukeminen ja sairauspoissaolojen hallinta
- **Työntekijä huolehtii työkyvystään:** elintavat, tiedot/taidot, osaaminen

Lähtökohta: Työn vaatimukset, yksilön ja työyhteisön näkökulmat

Työkäytäntöjen kehittäminen vaatii laaja-alaista tarkastelua

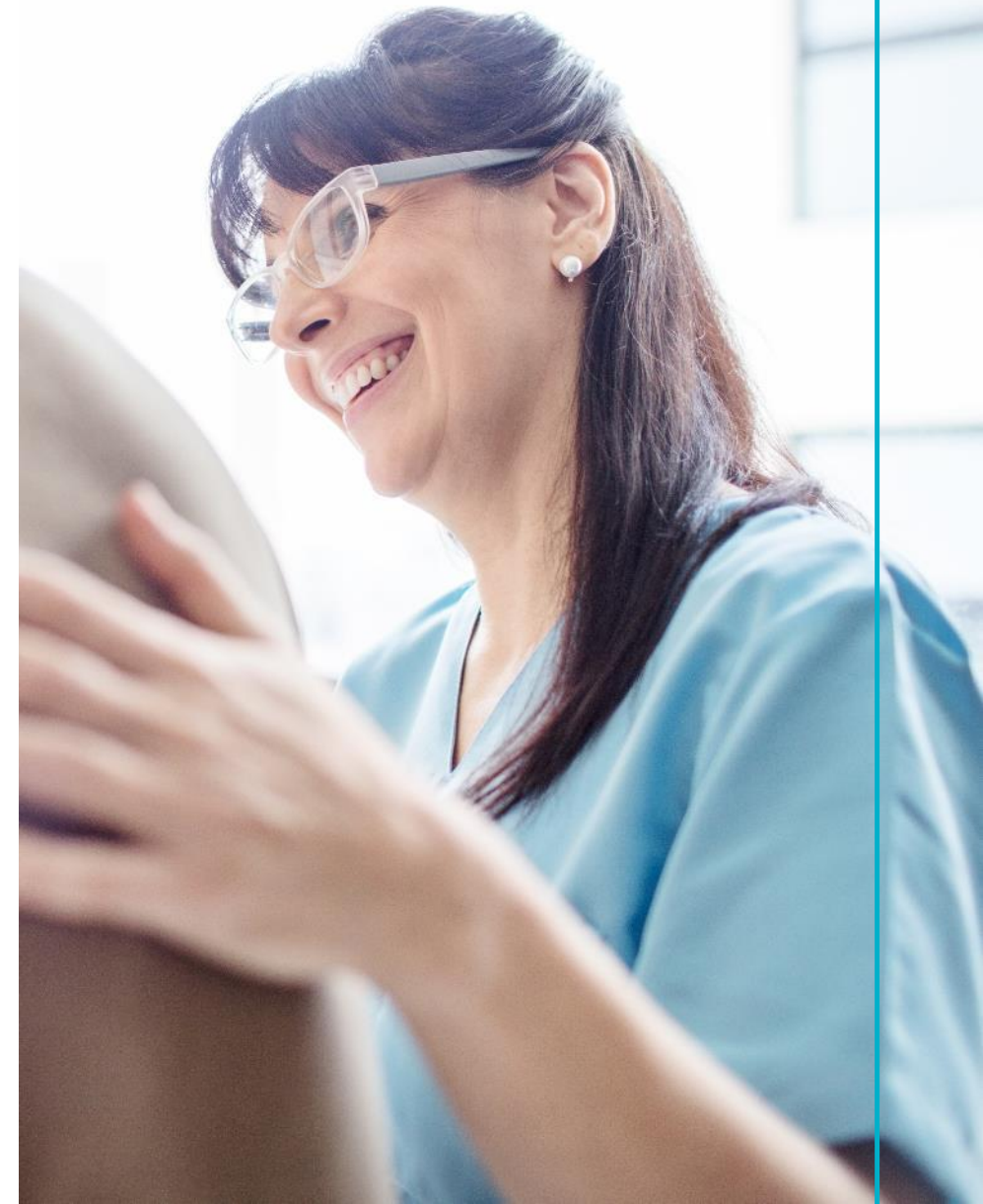
Kuva: Työterveyslaitos

Lähde: Kleiner BM (2008) Macroergonomics: Work System Analysis and Design. Human Factors: The Journal of the Human Factors and Ergonomics Society 50(3): 461–467

Työkykyä tukevista keinoista on myönteistä tutkimusnäyttöä

- Elintapainterventiot, palautumisen edistäminen sekä työn muokkauksen keinot, psykososiaalisen työympäristön ja fyysisen ergonomian kehittäminen on vaikuttavaa (*vahva/kohtalainen näyttö*)
- Eniten tutkimusta on yksilötason toimenpiteistä
- Vain pieni osa vaikuttavista toimintatavoista vakiintuu pysyviksi toimintamalleiksi

[Työkyvyn tuen vaikuttavuus. Tutkimuskatsaus työkyvyn tukitoimien työkyky- ja kustannusvaikutuksista \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Interventio	Työkyky- ja terveysvaikutukset		Taloudelliset vaikutukset	
	Näytön-aste	Johtopäätös	Näytön-aste	Johtopäätös
Terveellisten elintapojen edistäminen	+++	Parantaa sekä fyysistä terveyttä että mielenterveyttä, parantaa koettua työkykyä ja vähentää sairauspoissaoloja	++	Pieniä myönteisiä taloudellisia vaikutuksia erityisesti sairauspoissaolojen vähenemisestä. Kustannusvaikuttavuutta on sairastavuuden ja monen riskitekijän vähenemisen kautta.
Palautumisen edistäminen	+	Saattaa olla myönteisiä vaikutuksia, mutta näyttö ei riitä johtopäätösten tekemiseen	+	Kolme yksittäistä tutkimusta, joissa taloudellisia hyötyjä ei ollut.
Fyysisen työergonomian ja työjärjestelyjen parantaminen	+++/>++	Nosto-ohjeistuksella ei juurikaan vaikutuksia alaselkäkipuun. Ergonomiset ratkaisut voivat vähentää niska-hartia- ja yläraajavaivoja. Lisätyt tauot työssä voivat vähentää tuki- ja liikuntaelinoireita	+	Kustannushyötyjä voi olla tietyissä tehtävissä, kuten sairaaloiden nostolaitteavusteisissa potilassiirroissa
Työyhteisön psykososiaalisen ympäristön kehittäminen, työkykyjohtaminen	++	Voi parantaa psykososiaalista työympäristöä ja työhyvinvointia, mutta yhteys työkykyyn on epäselvä.		Ei tutkimusta, johtopäätöstä ei voida tehdä

[Työkyvyn tuen vaikuttavuus. Tutkimuskatsaus työkyvyn tukitoimien työkyky- ja kustannusvaikutuksista \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Miksi vaikuttavat toimintatavat eivät aina muutu pysyviksi käytännöiksi?

Hoitotyön tutkimussäätiö, näyttövinkki 1/2022

- Puutteellinen johdon / organisaation tuki
- Henkilöstöä ei ole informoitu riittävästi, mitä ongelmaa ratkaistaan, ja miksi ongelman ratkaisu on tärkeää
- Pelko, että kuormittuneen henkilöstön työtaakka kasvaa entisestään
- Henkilökohtaiset esteet; puutteelliset tiedot/taidot, luottamuksen puute
- Riittämätön valmius uuden toimintatavan käyttöönottoon (henkilöstöressit, aikaresurssit, suuri työmäärä)
- Ajatus määräaikaisesta kokeilusta; esim. hanke

Onko näin? Mitä muuta?

Mitä tekijät edistävät toimivien käytäntöjen muuttumista pysyviksi?

Hoitotyön tutkimussäätiö, näyttövinkki 1/2022

- Vahva johdon tuki ja sitoutuminen, vastuiden ja roolien selkeä jakaminen
 - Mahdollisimman laajasti henkilöstöä osallistava
- Fasilitaattorit / muutosagentit toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa
 - Työkavereiden vahva tuki
- Riittävä koulutus, tieto ja osaaminen toimintatavan sisällöstä
 - Toimintatavan uskottavuus, näyttöön perustuvuus, perustelut
- Ratkaistavan ongelman / toimintatavan merkityksellisyys, tarpeeseen perustuva
- Jatkuva uuden toimintatavan käyttöönoton seuranta
- Kansallisten ohjeiden seuranta ja noudattaminen
- Työterveyshuollon, työnantajan ja työntekijöiden toimiva yhteistyö

Onko näin? Mitä muuta?

KOULUTUKSELLA ON MAHDOLLISTA VÄHENTÄÄ TYÖN KUORMITTAVUUTTA

***“Potilassiirtojen Ergonomiakortti® -
koulutuksen ansiosta työkäytännöt
yhtenäistyivät ja hoitotyön fyysinen
kuormittavuus keveni.”***

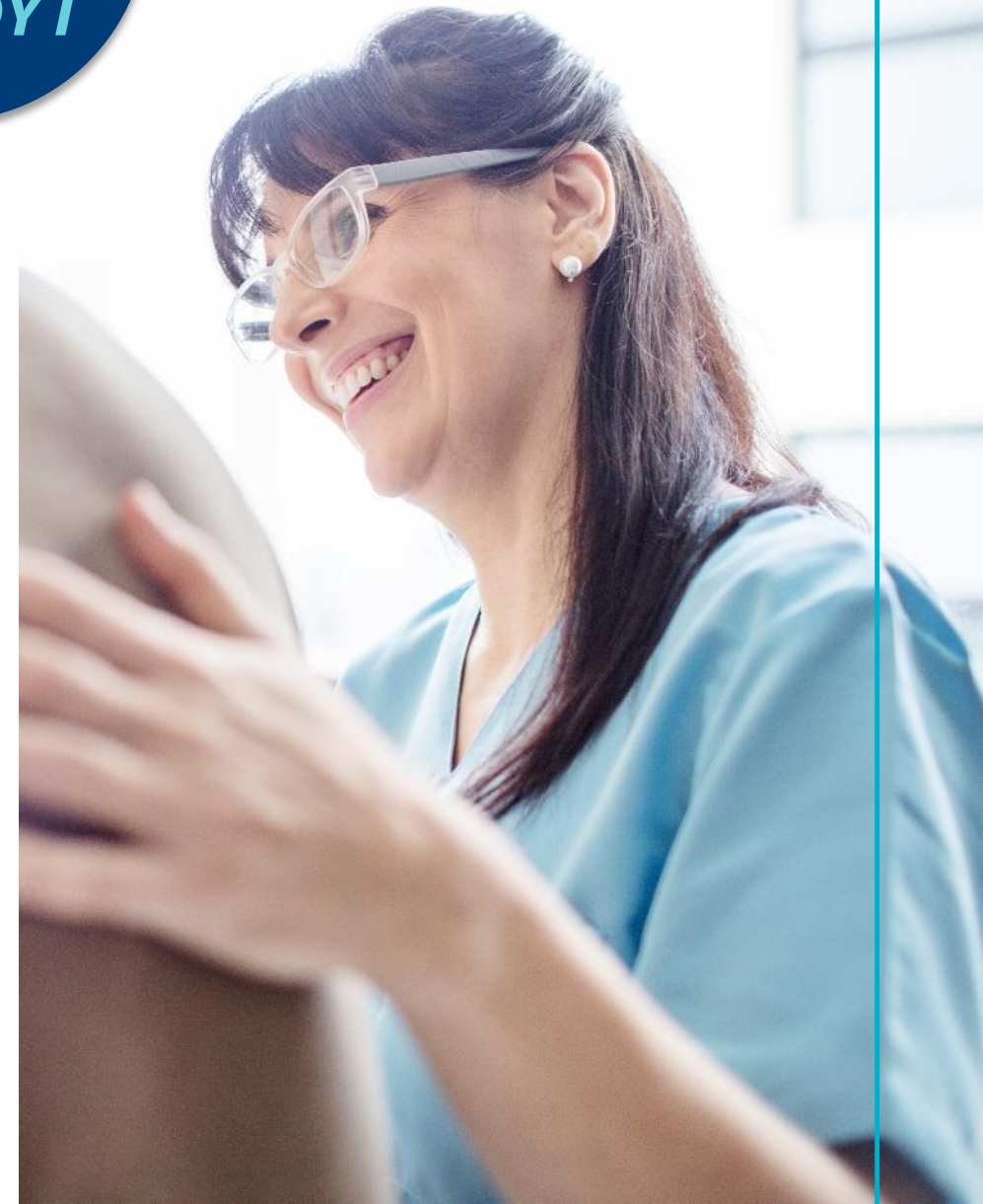
Riihimäen seudun terveystieteiden tutkimuskeskuksen kuntayhtymä

HYÖDYT

Potilassiirtojen Ergonomiakortti® -koulutus

- **RISKIENHALLINTA TEHOSTUU** - Työn fyysisten kuormitustekijöiden tunnistaminen sekä riskienarviointi ja riskienhallinta kehittyvät.
- **POTILASTURVALLISUUS** - Hallitut avustus- ja siirtokäytännöt parantavat potilaiden turvallisuutta, ja potilaat kokevat hoitotilanteet miellyttävämpinä.
- **LAATU** - Kuntouttava työote, sujuvat ja turvalliset avustus- ja siirtotavat sekä toimivat siirtymisen apuvälineet edistävät potilaan toimintakykyä ja parantavat hoidon laatua.
- **TULES** - Hyvät työkäytännöt edistävät sujuvaa ja turvallista työskentelyä sekä vähentävät työn kuormituksesta johtuvia liikuntaelinongelmia.

Arkikäytännöt haltuun!

- **Tunnistetaan** työn vaatimukset ja voimavarat
- **Kehitetään yhdessä** ratkaisuja työn vaatimuksiin
 - Työ kuormittaa aina -> mikä on sopiva työkuormitus?
- **Seurataan** ratkaisujen käyttökelpoisuutta
 - Mitä opittiin?
- **Jokainen** voi vaikuttaa ja osallisua
- **Arvioidaan vaikuttavuutta:** Työkyky- ja terveysvaikutukset & taloudelliset vaikutukset

Goldilocks principle: "not too hot and not too cold – just right"

Lähteitä

- [Työkyvyn tuen vaikuttavuus. Tutkimuskatsaus työkyvyn tukitoimien työkyky- ja kustannusvaikutuksista \(valtioneuvosto.fi\)](#)
- Mitkä asiat estävät ja edistävät uusien toimintatapojen vakiinnuttamista sairaalaympäristössä? [Nayttovinkki \(hotus.fi\)](#)
- Mitkä tekijät vaikuttavat ikääntyneen liikuntakyvyn ylläpitämiseen ja palauttamiseen sairaalahoidossa? [nayttovinkki-6-2021.pdf \(hotus.fi\)](#)
- Potilassiirtojen Ergonomiakortti® -koulutus, Työterveyslaitos, <https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/ergonomian-tietopankki/hoito-ja-hoivatyo/potilassiirrot>

Työterveyslaitos

Kiitos!

ttl.fi

@tyoterveys
@fioh

tyoterveyslaitos

tyoterveys

Tyoterveyslaitos